ՓՈՒՆՋ

ԹԻՒ 1193 — ՇԱԲԱԹ — 1877 ՅՈՒԼԻՍ 16

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մեր բարեկամներէն ոմանք այս օրերս կառաջարկեն մեզ՝ յորդոր կարդալ մեր ազգայնոց, մասնաւորապէս իգական սեռին՝ զարդասիրութիւնը թողուլ և բոլորովին հեռի մնալ զբօսավայրերէ։ Շա՛տ արդարացի է այս առաջարկութիւնը, և որչափ լրագրութեան՝ նոյնչափ և առաւել կղերին պարտն է՝ եկեղեցեաց բեմերէն միշտ յորդորել և խրատել որ պարզութիւնը տիրէ մեր ազգին մէջ, և զարդասիրութիւնն ու նորա բազմադիմի ու բազմազէտ հետեւանաց վերջ տրուի, որոց ներքև այսօր դժբաղդաբար բիւրաւոր ընտանիք չարաչար կհեծեն, և շատերն խսպառ կործանած են։ Մեր լրագրոյն թերթերը լի՛ են այսպիսի յորդորներով, լի՛ են ուրիշ ազգաց մէջ պարզութեան համար ի գործ դրուած զանազան միջոցներուն երկարաձիգ նկարագրներովն. բայց ցաւալի է նկատել՝ որ ներկայ ամենանեղ ժամանակիս մէջ անդամ տակաւին չափազանցութիւնք կան և կմնան, և տակաւին իգական սեռին ամեն կարգին մէջ կարծես ամենայն ճըգդամբ մրցումմ մը կայ՝ զարդարանաց կողմանէ մէկզմէկ դերազանցելու համար։ Զգիտե՛ն խեղճերը, թէ վայելչութիւնը՝ վսեմութիւնը պարզութեան մէջ է, և պարզ ու կոկիկ զգեստաւորեալք, թէ՛ իգական ըլլայ և թէ՛ արական սեռէն, աւելի հաճոյ և աւելի սիրուն կերեւին։ Աւա՛ղ, եկեղեցեաց մէջ, զբօսավայրաց մէջ և այցելութեանց ժամանակ ճոխ ու փառաւոր երեւելու համար զարդարեալ անձանց խիստ մեծագոյն մասը ի ներքուստ կհալին կմաշին, և տուն դարձած ատեննին՝ պանիր հացիկը դժուարաւ կդտնեն. այնպիսիք՝ նիհար ու վրտիտ և թարկացեալ, տեսնողին կարեկցութիւնը կգրաւեն։

Շատ անգամ առաջարկեցինք, որ մեր ձեռնհաս ազգայնոց տիկնայք միաբանին, միօրինակ պարզ հանդերձներ հագնին, և օրինակ հանդիսանան այլոց. բայց ըսելի չեղաւ, և կարծես թէ թշուառութեան ու չքաւորութեան հետ ընդհակառակն զարդասիրութիւնն ու հագուստանքն կառաւելուն օր քստ օրէ։ Շատերը զղջացած են, այս չափազանցութեան աղէտքն տեսնելով, բայց ի զո՛ւր, որովհետև իրենց զղջումն անժամանակ եղած է։ Այսպէս ուշ կամ կանուխ, շատերն ալ պիտի զղջան, բայց չպիտի կըրնան դարման գտնել իրենց վշտաց, և յոգւոցհանութեամբ ու դառնութեամբ պիտի անցունեն իրենց անդին օրերը։ Մըտածել պէտք է անդամ մը ուշի ուշով, թէ դրամը ո՛րչափ անձկութեամբ և ո՛րչափ քրտամբք ձեռք կբերուի, և թէ [illegible] համարութիւն է, երբեմն թա[illegible] [illegible]լայրկենի մէջ այդ բազմաքրքանց սուղ արդասիքն ոնոտի, անվայել ու անհաճոյ զարդարանաց համար, և կարդը կարեւորագուներեն եկած ատեն՝ ի նանիր հառաչել։

Տակաւին կրնայինք շատ տողեր լեցընել այս նիւթոյն վրայ, բայց զանց կընենք. որովհետև, ինչպէս ըսինք, մենք յաճախ դրած ենք. որովհետև, ինչպէս վերը յիշեցինք, կղերին ալ պարտն է՝ եկեղեցական բեմերէն քարոզ կարդալ, և մասնաւորապէս քահանայից անկ է՝ անաչառաբար յորդորել և մինչև իսկ յանդիմանել չափազանցութեամբ վարուող իրենց խոստովանորդիները։ Այո՛, կղերին պարտն է՝ ուսուցանել մեր ժողովրդեան, թէ միշտ պարզութեամբ վարուելու է, և միշտ ժամանակին պարագաները քա՛ջ ի կշիռ դնելու է։

Լտիրնէի նախորդ առաջնորդ դեր. Տ. Դրիգոր Ս. Արքեպիսկոպոս՝ վաղը, Իսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, Ակնայ կարուշլա գիւղացի տիրացու Մարտիրոսը քահանայ պիտի ձեռնարկէ յիշեալ գիւղի Ս. Կոզմոս եկեղեցւոյ վրայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆէթվա Լ.մինի Խալիլ էֆէնտի՝ Շէյխ իւլ-իսլամանուանեցաւ, փոխանակ Հասան Խայրուլլահ էֆէնտիի։

Հինգշաբթի օրը կատարուեցաւ այս մեծ փոփոխութիւնը։ Նոյն օրը, նորընտիր Շէյխ-իւլ-իսլամ էֆէնտին կայսերական պալատէն արքունի նաւերով Սիրքէճի-իսկէլէսի ելաւ պալատան գլխաւոր քարտուղար Սայիտ փաշայի հետ, որոյ յանձնուած էր հրովարտակն։ Նաւահանգըստէն բարձրապատիւ մեծ Եպարքոսին հետ ձիերով Բ. Դուռը դնացին, երկու կողմ շարուած զօրաց ու նուագածուաց մէջէն անցնելով։ Հոն, ի ներկայութեան աւագանւոյն, կարդացուեցաւ կայսերական հրովարտակը, որ է՝

«Իմ մեծաշուք վէզիրս

«Խայրուլլահ էֆէնտիի հրաժարման, «և Ֆէթվա-էմինի Խալիլ էֆէնտիի ա«ռաքինութեան և Շէրիի պահպանու«թեան մասին մեր անկեղծ ջանից դոր«ծադրութեան ձեռնհաս ըլլալուն պատ«ճառաւ՝ Շէյխ-իւլ-իսլամութեան պաշ«տօնն անոր յանձնուեցաւ, և Բ. Դու«ռը զրկուած ըլլալով թո՛ղ հրատարակ«ուի։ Ստուած յաջողութիւն պարգե«ւէ»։

Հրովարտակին ընթերցմանէն յետոյ սովորական բարեմաղթութիւնք եղան, և Շէյխ-իւլ-իսլամ էֆէնտին պաշտօնատունը, և ապա կայսերական պալատն երթալով՝ օգոստափառ Սուլթանին ներկայացաւ առ ի շնորհակալութիւն։

Պաշտօնական

«Կայսերական հրամանաւ որոշուած «է՝ դատաստանի ենթարկել զինուորա«կան գործոց նախորդ նախարար Բէ«տիֆ և նախորդ Սէրտար Ասքէր փա«շաները և այլ զինուորականներ, անց«եալները Զիշթովայէն ուսուցց դիւրաւ «անցնելու և նոյն կողմերը խել մը գիւ«ղաքաղաքներ ու գիւղեր գրաւելով, «և վերջապէս Պալքանն ալ անցնելու պա«տեհ դտնելու անցից մէջ՝ զինուորա«կան պատուոյ հակառակ անհոգ գըտ«նուելնուն և ձախող կերպիւ վարուել«նուն համար։ Զինուորական պաշտօ«նատունն արդէն սկսած է՝ արժան ե«ղած դատական միջոցներն ի գործ դը«նել։ Դատաստանի ենթարկելոց մէջ է՝ «Զիշթովայի հրամանատար Համտի փա«շա ալ»։

Կըսուի, թէ չորեքշաբթի օրը զինուորական ժողովէն կանչուեր են Բէտիֆ ու Ասքէր փաշաները. առաջինը անձնական տկարութեան պատճառաւ չէ գացեր. իսկ երկրորդը ներկայացեր և բաւական ժամանակ մնալէն յետոյ իւր ապարանքը դարձեր է։

Ասքէր փաշա, կըսէ ձերիտէի-Հավատիս, Դրբմի պատերազմին ժամանակ ալ դատաստանի ենթարկուեցաւ՝ Անատոլիի կողմին պարտութեանց վրայ, սակայն արդարացաւ. իսկ Ամէտ և Ալի-Բիզա փաշաները, ինչպէս նաև Մահմուտ փաշա (Սինոպի նաւատորմին այրման վրայ) չարդարացան և աստիճանազուրկ ըլլալով աքսորեցան նոյն ատեն։

Ցար տիւ Պոսֆոր գրած է հինգշաբթի օրը։—«Երէկ պատերազմական նշանաւոր անցք մը անցած չէ։ Երկու կողմանց բանակներն մէկմէկու մերձենալու վրայ են։ Նոյն օրը Ռուսճուգի և Եէրկէօյի մէջ թնդանօթի պատերազմ մ'եղաւ. Հէղարկրատի կողմերը գաղգներու բաժնի մը և օսմանեան պահանորդաց մէջ քանի մը ժամ ուժգին պատերազմը ըլլալէն յետոյ, գազագները ցի՛ր ուցան վիճակի մէջ եւ քաշուիլ հարկադրուեր են՝ իրենց բռնած դիրքերը թողլով։ Կկարծուի, թէ այս պատերազմին մէջ ռուսերը 260ի չափ կորուստ ունեցած են»։

Ցիշեալ լրագրէն կքաղեմք նաև հետեւեալ լուրերը։

«Շումնիէն եկած հեռագիրք՝ Մէհմէտ Ալի փաշայի հրամանին ներքև գտնուող զօրաց շարժելու վրայ ըլլալը կծանուցանեն։

«Լտիրնէէն տրուած հեռագրոց մէջ ալ, օսմանեան յառաջապահ զօրաց հրամանատար Շաքիր փաշայի՝ Զաղրայի-Ամիք, և Բէուֆ փաշայի զօրաց՝ Եէնի-

Զաղրա գտնուող ռուսաց վրայ յաղթութիւն տարած ըլլալը գրուած է։ Շաբիր փաշա՝ Եէնի-Զաղրայի և Գարա-Բիյքարի մէջ տեղի երկաթուղւոյն գիծը, և Բէուֆ փաշա՝ Եամպոլիի երկաթուղին կպահպանէին։ Գաղաղները աստանդասպատակելնուն համար, Թրբնօվայէն մինչև Խարմանլը եղած գիւղօրէից մահմետականք կգաղթեն։

« Ռուսք շատ աշխատեցան ոտք հանել պուլղարները, սակայն մինչև ցարդ 5000 էն աւելի պուլղար չեն կրցած զինուորել։

« Լիտիրնէէն 10 մղոն հեռի ամրութիւններ կան։ Սիւլէյման փաշա միշտ աչքէ կանցունէ զօրքը և տնօրինութիւններ կընէ։

« Անատոլիի կողմը Մուխթար փաշա յարձակողական հետաղօտութեան հաներ է Սալֆէթ ու Մուսթաֆա փաշաները. ռուսք զասոնք վանելու և իշթէփէն բռնելու դիտմամբ ձիաւոր զօրք ղրկեր են, բայց յաղթուեր և ցիրուցան եղեր են։ Հետևեալ օրը ռուսք Մուխթար փաշայի վրայ եկեր են քովէն, և փաշան հետևակ և չէրքէս զօրօք դիմադրելով՝ փախչելու հարկադրեր է զինքնամին, և զանոնք հալածեր է մինչև իրենց բանակին յառաջապահները։ Այս պատերազմին մէջ ռուսերը 250 էն աւելի կորուստ ունեցեր, և մէկ քանի ալ գերի թողեր են։ Այս յաղթութեան դիշերը, Մուխթար փաշայի բանակը բոլորովին դէպ ի յառաջ խաղացեր, և յառաջապահք ռուսական սահմանն անցեր են։»

— Լա-Թիւրքի գրած է, Սիլիսթրէի ամրութեանց վրայ ռուսաց յարձակած և յաղթուած ըլլալը։

— Լա-Թիւրքի նորեկ ճամբորդներէ իմանալով կգրէ, թէ ռուսք ամենայն ճգամբ կաշխատին պուլղարները զինելու և ապստամբեցուցանելու համար։ Ռուսական զօրքը հետերնին կբերեն՝ ռուս զօրաց յատուկ հանդերձներով և զէնքերով լի սնտուկներ, և պուլղարաց կբաժնեն. այս պատճառաւ օսմանեան զօրքն ու մահմետականք իբրև բուն ռուս կը դիտեն՝ կերպարանափոխ պուլղար գիւղացիները։

Գաղաղներու խումբ մը, կըսէ յիշեալ լրագիրն, Գապաճքքի խասքէօյի մօտ երկաթուղին աւրեր է. այս տեղին կայարանը կրակի տրուեր է՝ հետաղօտիչ գեղագներէ. Եանպոլիի կայարանին ալ այրուած ըլլալուն լուրը եկաւ, բայց հաստատուած չէ։

Երէկ օգոստափառ Սուլթանը Տօլմա-պաղչէի մզկիթին մէջ աղօթելէն յետոյ, պալատն երթալով՝ մեծ Եպարքոսն ընդունեց։

— Ֆէրիդ Շէվքէթ փաշա՝ Պաթումի հրամանատար անուանուեր և իւր պաշտօնատեղին ուղևորեր է։

— Պէշիքայի անդղիական նաւատորմիղին մէկ մասն Իզմիր ղրկուեր են։

— Բումէլիի կողմերէն Պոլիս գաղթող ընտանեաց համար կառավարութեան կողմանէ բնակարանև ուտելիք կբարուի։ Մեծամեծաց ոմանք ալ՝ իրենց բնակարանները կուտան մարդասիրաբար։

— Լոնտոնի մէկ հանրագիր մը կտստրագրուի եղեր, Անդղիոյ կառավարութենէն խնդրելու համար որ ռուսական քաղաքականութեան հետեւելէ ետ կենայ, և ռուսաց Պոլիս մտնելն արգիլէ։

— Ռուսաց եւրոպական բանակին պարէնը տալու յանձնառուներէն մէկն հրացանի բռնուեր է, երկու հրամանատարաց հետ միանալով՝ 800 հազար ֆբրանգ գողցած ըլլալուն համար։

— Ռուսք Կարսի վրայ 18000 ռումբ արձակեր են, բայց թեթեւ վնաս մը հասցուցեր, և հետևաբար 1 1/2 միլիոնի չափ գումար ընդունայն վատնուեր է։

— Օսմանեան Պանքան Լիտիրնէի մէջ ունեցած ճիւղը գոցեր է, և գործակալք ու տումարք մայրաքաղաքս կփոխադրուին եղեր։

— Կղզիներուն տուներուն վարձքը այս օրերս շատ սուղցեր են, Պէյօղլուէն ու Վոսբորէն բազմաթիւ ընտանեաց այն կողմերը չուելնուն պատճառաւ։

— Մելիքօֆ զօրավարն իւր մէկ տեղեկագրին մէջ ծանուցեր է թէ, օսմանեան զօրաց սպաներոց մէջ այրական կերպարանօք երկու կանայք տեսնուած են։

— Թրնօվայի մէջ մօտերս պաշտօնական լրագիր մը պիտի հրատարակուի պուլղար լեզուաւ։ Գրաշարք և այլ գործաւորք Պուքրէշէն բերուեր են։

— Ռուսաց կայսեր հրամանաւ՝ պահեստի զօրաց սպաներէն 60 հոգի Թրնօվա ղրկուեր են՝ քաղաքական պաշտօններու մէջ գործածուելու համար։

— Սերվիոյ Իսթոգ անուն լրագրոյն՝ Տաճկաստան մտնելն արգիլուեր է։

— Պօսնայի զօրաբաժնին հրամանատար Սալիհ Զէքի փաշա՝ Հէրսէքի հրամանատար կարգեցաւ՝ ֆէրիգութեան աստիճանաւ,

— Վիէննայի լրագիրները գրած են, թէ ռուսերը Զիշթօվայէն վեր երկու կողմանէ Դանուբն անցնիլ ուզեր են, բայց չեն յաջողեր։ Ասքֆ բաշայի հրամանին ներքեւ գտնուող օսմանեան զօրքը զանոնք վաներ են՝ մեծ կոտորած տալով։

— Անցեալները Զամչերայի պատերազմին մէջ բռնուած ռուս գերիները՝ Սոխումի հրամանատարի կողմանէ մեծ Եպարքոսութեան թղթակցութեան դիւանին անդամներէն Սատըգ պէյի յանձնուելով՝ մայրաքաղաքս բերուեր և զինուորական գործոց պաշտօնատունը փոխադրուեր են։

— Երկու օր յառաջ երկու պուլղարք կայսերական վառօդարանի առջեւէն ոստիկանութեան դուռը տարուեր և բանտարկուեր են։ Ասոնք կվնասան եղեր իմանալ, թէ հոն օրը ո՛րչափ փամփուշտ կշինուի, և պահանորդ զօրաց ալ 40-50 ղշ տուեր են՝ ընդարձակ տեղեկութիւն ստանալու համար, կըսէ Վադբթ։

— Հնդկաստանի երեւելիներէն Էս-Սայտ Մէհմէտ փաշա՝ 2000 լիրա նուիրեր է, ի նպաստ օսմանեան վիրաւոր զօրաց։

— Ռուսաց կայսրը մօտերս Թրբնօվա պիտի գայ, և ընդհանուր հրամանատարութիւնը դարձեալ եղբօրը Նիքոլա արշիդքսին յանձնելէն յետոյ՝ Ռումանիա պիտի դառնայ եղեր։

— Նախորդ ամսոյն 8էն մինչև 27, Ռումէլիի կողմը 7000 հոգի կորուսեր են ռուսերը, ըստ Տէյլի-Թէլէկրաֆ լրագրոյն։

— Լիտիրնէի կուսակալ կարգեցաւ՝ Շուրայի-Տէվլէթի դատական բաժնին նախագահ Իպրահիմ փաշա։

Ցիշեալ կուսակալին խորհրդական կարգեցաւ՝ վերաքննութեան ատեանին նախագահ Սերվէրի էֆէնտի։

Նորընտիր կուսակալն երեքշաբթի գիշեր նախարարաց ժողովոյն ներկայացաւ, և հետևեալ առաւօտուն իւր խորհրդականին հետ ճամբայ ելաւ։

Նախորդ կուսակալ Ալի փաշա՝ հինգշաբթի երեկոյ մայրաքաղաքս դարձաւ։

— Չորեքշաբթի օրը Մէտինէի երևելիներէն Շէյխ Հաճի Մուսթաֆա էֆէնտի իւր ժողոված կամաւորաց հետ մայրաքաղաքս հասնելով՝ ամենայն յարգանօք ընդունուեցան։ Ցիշեալ էֆէնտին Բ. Դուռը գալով՝ արաբերէն բարեմաղթութիւններ ըրաւ, և անտի ոստիկանութեան դուռը գնաց։ Հետը բերած մէկ նուիրական դրօշակը Սիւլէյմանիյէ մզկիթին հրապարակը պարզած, զինուորագրութեան կհրաւիրէ։ Մէտինէի մէջ ժողոված կամաւորաց թիւը 1000էն աւելի է եղեր, սակայն շոգենաւուն ամենքն ալ առնել բաւական չըլլալուն պատճառաւ՝ միայն 200ը կրցեր է Պոլիս փոխադրել։

— Լա-Թիւրքի կգրէ, թէ Դավարնայի (Վարնայի վիճակ) Չերքէսաց ըրած անկարգութիւնները քննելու համար, երկու վաշտ եգիպտական զօրք ղրկուեր, և ոճրագործներէն 55 չերքէս ի կախաղան հանուեր են։

—

Հռոմայ Պապը այս օրերս ամենայն փութով կաշխատի կարգադրել երեք խնդիրներ, որք են՝ Իտալիա, Լեհք և պապական Հայք։ Այս խնդրոց կարգադրութեան համար՝ յատկապէս մասնաժողով մը կազմեր է կարդինալներէ։

— Ախթէր լրագիրն՝ Հնդկաստանի լրագիրներէն առնլով կգրէ թէ, Պլուճիստանի մեծամեծներէն Միլաբիրօ և Խիւտատատ Խանի որդին Մէհմէտ Խան՝ անդղիացւոց դէմ ելնելով և Պոլան ըսուած տեղը անդղիացւոց հետ պատերազմելով՝ զանոնք ցան ու ցիր ըրեր են, և Քեապիլի էմիրը ազդու միջոցներ ձեռք առեր է՝ այսուհետեւ անդղիական թղթադրամը Աֆղանիստանի մէջ չրջաբերութեան չընդունելու համար։

— Շէմս-էլ-Ախպար հնդիկ լրագիրը՝ գրեր է, թէ Անդղիոյ կողմանէ 300 հազար ռուբի ղրկուեր է Քէլաթի խանին, անդղիացւոց ինչ ինչ արտօնութիւններ տալու համար, սակայն մերժուեր է այս դրամն։

— Աֆղանիստանի էմիրը որոշեր է՝ իւր ժողոված բազում զօրքն ի պատերազմ մտնել անդղիացւոց հետ Քէլաթի կողմերը։ Այս էմիրը վճռեր է անմիջապէս պաշտօնանկ ընել՝ իւր նախարարներէն և աւագանիէն ո՛վ որ անդղիացւոց հետ հաշտուելու վրայ խօսք մը բանայ։

— Ներկայ տարւոյս վեց ամսոց մէջ, Դաղղիայէն մէկ միլիար 662 միլիոն 976 հազար ֆրանգի վաճառք դուրս եղեր։

և 1 միլիար 812 միլիոն 638 հազար ֆրանգի վաճառք ներս մտեր է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Լոնտրա. 24 յուլիս։— 1871ի օսմանեան փոխառութեան գլխաւոր բաժնետերք այսօր ժողովելով՝ ընդունեցան փոխառութեան մը համար ելումտից նախարարի խորհրդական Զիւհտի էֆէնտիի և օսմանեան Պանքային վերատեսչին միջոցաւ եղած առաջարկութիւնը։

Խորհրդարանին մէջ Մալթա զօրք ղրկուելուն առթիւ հարցուեցաւ նախարարութեան, թէ կառավարութիւնը հարկ համարած է Ռուսիոյ հետ թշնամանալ, թէ՝ ուրիշ կառավարութեանց կողմանէ օգնութիւն պիտի ըլլա՞ Անգղիոյ, և թէ՝ Ռուսիոյ կողմանէ գանգատ եղած է ընդդէմ Անգղիոյ, չեզոքութիւնը խզած ըլլալուն համար։ Նախարարութիւնը պատասխան տուեր է, թէ Ռուսիա, որևէ գանգատ ուղղած չէ Անգղիոյ, և թէ՝ միւս հարցմանց պատասխանները չեն կրնար տալ։

Վիէննա. 24 յուլիս։— Ալեքսանդր Յանթունկ զգուշանալով կիմանուցանէ, թէ ռուսաց կայսրը ներկայ ամրան մէջ Գերմանիոյ ջերմուկներէն մին երթալով, և հոն Գերմանիոյ, և հաւանականաբար միանգամայն Աւստրիոյ կայսերաց հետ պիտի տեսնուի։

Աւստրիոյ կայսեր գահաժառանգ Ռոտոլֆ իշխանին հարցաքննութիւնը կատարուեցաւ ծովային վարժարանին մէջ, և չափահաս ըլլալն հրատարակուեցաւ։

Եաշ. (Ռումանիա) 24 յուլիս։— Անասնոց հիւանդութիւնը մեծ կոտորած կընէ՝ ռուսական զօրաց ուտելու յատկացեալ անասնոց մէջ։

Պերլին. 23 յուլիս։— Պերլինի մէջ հրատարակուող Կազէթ Նասիօնալ անուն լրագիրը՝ լրագրաց թղթակցաց կողմանէ ստորագրեալ տեղեկագրին (Ռումէլիի մէջ գործուած վերջին անկարգութեանց վերաբերեալ) վրայ խօսելով հետեւեալ դիտողութիւնը կընէ։

« Ռուսիա, այս վիճակին մէջ չկրնար արդարանալ՝ միայն ժխտելով. քաղաքակրթեալ աշխարհ անհամբերութեամբ կսպասէ լսել թէ պէտք եղած միջոցներն ձեռք առնուած են, որպէս զի այսպիսի անկարգութիւնք դարձեալ չպատահին »։

Լոնտրա. 26 յուլիս։— Ազգային ժողովոյն մէջ, երեսփոխանաց ոմանք կպահանջեն, որ Անգղիա բոլորովին հաւնդարտ և չեզոք մնայ. կվախնան որ Անգղիոյ ընթացքը՝ Եւրոպիոյ մէջ ընդհանուր յուզման մը պատճառ կըլլայ։

Այսօր երեսփոխանաց ցրուեցան՝ ռուսաց հարգտահարութեանց վերաբերեալ գրերն, որոնք յունիս 21էն մինչև յուլիս 21 թուականները կկրեն։ Պ. Լայարտէն առնուած գրերը կհաւաստեն՝ ռուսաց ու պուլղարաց կողմանէ ի գործ դրուած անգթութիւնները։ Սա՝ կարծէ, թէ ռուս պաշտօնակալք գրգիռ կուտան պուլղարաց՝ մահմետականներն սպաննելու համար։

Եւրոպական լուրեր՝

Վիէննա. 19 յուլիս։— Արիֆի փաշայի արտաքին գործոց գլուխն անցնիլն՝ Աւստրիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ գոհութեամբ լսուեցաւ։ Արիֆի փաշա՝ որ երկու անգամ Վիէննա դտնուած է դեսպանութեան պաշտօնով, ամենուն համակրութիւնը գրաւած է։ Շատ բարեբարոյ և յանկուցիչ է։

Բակուզա. 18 յուլիս։— Ամսոյս 15ին, անգղիական նաւ մը Պոյանա գետին բերանը հասաւ, օսմանցւոց պաշար հանելու համար. այս նաւուն անունն ու եկած տեղը չգիտցուիր. Շ.քոտրայի հիւպատոսք կջանան իրաղեկ ըլլալ և հաղորդել իրենց կառավարութեանց։

Վիէննա. 18 յուլիս։— Զէթինէէն գրբուածին նայելով՝ Նիքոլա իշխանը ներս քաշեր է Նաքշիքի մօտ ունեցած մեծ բանակը։ Պօշնագ տպստամբք քանի մը օսմանեան գիւղ հրդեհելէն յետոյ՝ Լիվանա դտնուող պահապան զօրաց հետ պատերազմեր և այն կողմերէն քիչ մը անասուն աւարեր են եղեր։

Պուքրէշ. 12 յուլիս։— (Ռումանիոյ արտաքին գործոց նախարարին առ բամանական գործակատարս) Բոլորովին սուտ է այն զրոյցը, թէ Ռումանիոյ և Սերվիոյ իշխանութեանց մէջ զինուորական պայմանագրութիւն մը հաստատուեր է, Ռուսիոյ ընկերանալու համար։

Բեդրսպուրկ. 15 յուլիս։— Ցանկարծ զանց եղաւ՝ հարաւային բանակն օգնական ղրկելն. երկրին մէջ դտնուող պահապան զօրքը Կովկասի կողմը կղրկուի։ Միքայէլ արշիդուքսը հեռագրով իրընդրեր է, որ առ նուազն 100 հազար զօրք օգնութեան ղրկուի՝ առայժմ 80000 եղող զօրաց վրայ աւելնալու համար։

Բակուզա. 16 յուլիս։— Շ.քոտրայի անգղիական հիւպատոսը զինադադարի համար Զէթինէ դնաց, բայց իշխանը մերժեց։ Գարատաղցիք կժողովուին և կըպատրաստուին յարձակողական ընթացք առնուլ։

Պոլիս. 15 յուլիս։— Բ. Դուռը ծանուցեր է, թէ Անգղիոյ պատերազմական նաւուց Տարտանէլէն մտնել թոյլ կուտայ, եթէ փարիզի դաշնադրութեան համաձայն պատերազմողի կերպարանք առնու։

Լոնտրա. 17 յուլիս։— Սթանդարտ լրագիրը կայտարարէ, թէ, Անգղիոյ կառավարութիւնն ու ազգը երբէք չպիտի հաճին, որ ռուսք Պոլիս մտնեն։

Պերլին. 16 յուլիս։— Բ. Դուռը յայտարարեր է, թէ Ռուսիոյ դէմ իրեն օգնութիւն չխոստացող կառավարութեանց և ոչ մէկուն նաւերը նեղուցներէն ներս չընդունիր։

Պուքրէշ. 17 յուլիս։— Կհաւաստեն, թէ երկու օր յառաջ Ռուսիոյ և Ռումանիոյ մէջ նոր դաշնադրութիւն մը ստորագրուեր է, որով որոշուած է որ ռումանական զօրքն Պուլղարիա անցնի՝ ռուսաց օգնելու համար։

Ռուսաց կայսրը հրամայեր է, որ Ռուսճուքն մինչև որ բոլորովին չպաշարուի՝ Թրնովայէն անդին զօրք չղրկուի. և այս պատճառաւ կայսեր ու Նիքոլա արշիդքսին մէջ բաւական վիճաբանութիւն եղեր է։

Բրակա. 19 յուլիս։— Տեղւոյս համալսարանին մէջ դտնուող պուլղար ուսանողաց՝ մասնաժողովին կողմանէ հրաման եղաւ, անմիջապէս իրենց հայրենիքը վերադառնալ։ Ճանապարհի ծախուց համար 100–200 ական ռուպլի տրուեցաւ ամեն մէկուն։ Շատը այսօր ճամբայ ելաւ։ Աւստրիոյ մէջ դտնուող ուրիշ պուլղար ուսանողաց ալ այս հրամանը տրուեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԲԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ. ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Ասկէց քսան տարի յառաջ բնիկ Եօզղատ քաղաքի Թուզ-Գայա փողոցի բնակիչ Այվազեան Սէիս Գաբրիէլ անուն անձը մայրաքաղաքիս մէջ Իւսկիւտարու Եէնի-մահալլէ թաղը Նաղլը անուն օրիորդի մը հետ կ'ամուսնանայ ըստ օրէնի։ Երեք տարի իւր կնոջը կենակցելէն յետոյ՝ տնէն կը մեկնի, եւ այսօր ճիշդ 17 տարի է եղեր, որ յիշեալ Սէիս Գաբրիէլի ո՛ւր դնացած ըլլալը անյայտ մնացեր է։

Ազգ. Պատրիարքարանը եօթը տարի յառաջ պաշտօնական ծանուցմամբ նոյն Գաբրիէլի հետքը որոներ է՝ դիմելով հրապարակաւ առ ազգայինս, որպէս զի ո՛վ որ գիտէ՝ թէ ո՞ւր կը գտնուի նա, իմաց տայ Պատրիարքարանի, 'ի պատշաճ տնօրէնութիւնն։ Սակայն ո՛չ ոք տեղեկութիւն տուած էր ցայսօր յայտմ մասին։

Այս անգամ կնոջը Նաղլի վերստին թախանձանաց վրայ պարտաւորեցաւ Պատրիարքարանը՝ Ազգ. Կրօն. ժողովոյ որոշմամբ եւ եռամսեայ պայմանաժամաւ երկրորդ անգամ նոյն պաշտօնական յայտարարութիւնը հրատարակել յամենայն լրագիրս ազգային, որպէս զի ո՛վ ոք գիտէ՝ թէ ո՞ւր է յիշեալ Այվազեան Սէիս Գաբրիէլը եւ թէ ի՞նչ գործով կ'զբաղի, կամ թէ մեռա՞ծ է արդեօք թէ կենդանի փութով ծանուցանէ Ազգ. Պատրիարքարանի, 'ի գիտութիւն 'ի տնօրէնութիւն։

13 Յուլիս 1877 ԿԷ.

Շատ ուշ մեացած է այս յայտարարութիւնը. և ըստ մեզ՝ այժմ բոլորովին աւելորդ է. 17 տարի շարունակ իւր ամուսինը անոք ու անխնամ թողլով անհետացող այր մը դարձեալ որոնելու ելնել՝ բոլորովին անպատեհ է. թոյլ տալու է խեղճ կնոջն, որ ամուսնանայ և իւր խնամակալն ու մխիթարիչն ունենայ։ Անցեալ ժամանակաց մէջ չէ թէ 17, այլ միայն 7 տարի իւր ամուսնէն բացակայ դտնուող և զանի անխնամ ձգող այրը ամուսնական իրաւունքէ զուրկ կհրատարակուէր՝ և ղրկելոյն թոյլ կը տրուէր կրկին ամուսնանալ։ Մինթէ այսպիսի խեղճ կանայք ա՛յդ անգութ ու անագորոյն ատրանց արծաթագին գերիներ՞ն են։ Շատեր կան մանաւանդ Ասիոյ մէջ այսպիսի կանայք, որոնք տարիներով իրենց ամուսնոյն խնամքէն զրկուած, տարիներով ո՛րն է դիր և մխիթարութիւն չքաստացած, իրենց մատաղ ծննդոց հետ ազի արցունք կթափեն, և տակաւին հրաման չտրուիր ամուսնութեան։ Երբեմն դաժան այրեր Պօլսէն բռնի իրենց հայրենիքը, իրենց ամուսնոց ու որդւոց քով կղրկուին. բայց ի՞նչ օգուտ. երկար տարիներ բացակայ դտնուող, օր մը իւր կինն ու որդիքը չհարցուցող, և իւր հաճոյից ու կրից գերի եղող անձերէն ա՛լ այնուհետեւ ի՞նչ բարիք կյուսացուի։

Եթէ ազգային կենսական խնդիրներ որոնող ու զանոնք ըստ արժանւոյն կարգադրել ուզող ազգասէրներէր կան, աւասիկ այս խնդիրն ալ, այս՝ ամուսնական երկարատև բացակայութեան խնդիրն ալ, որոյ պատճառաւ մեծապէս կվնասի մեր թշուառ ազգը։

Հանրական խնդիր կըսեն ազգասէրները. ահաւասիկ հանրական խնդիր. աշխատելու է՝ կարգադրելու համար. մեր ազգը կփճանայ կերթայ. արդէն ամուսնութիւն չկայ, և ամուսնացելոց մէջ ալ զեղծմունք օրէ օր կաւելնան։ Եթէ այս մասին վիճակագրութիւն մը ըլլայ, դիւրաւ պիտի տեսնուի, թէ մեր ազգին առ՛ի կործանման ու կորստեան ահագին անդունդներ բացուած են։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Յուլիս 16

Քոնսոլիտէ			10-25
Սօսիէթէ ժէնէրալի բաժինք	Անգ. լիր.		2-20
Քրէտի » »	Օսմ. »		1-20
Երկաթուղեաց՝ »		Ֆր.	29
Թրամուէյ	Օսմ. լիր.		1-25
1863ի փոխառութիւն		Ֆր.	45-
1865ի »		»	46-
1869ի »		»	45-
1872ի »			22-50

ԴՐԱՄՔ, Օսմ. լիրան 100 էն

Մէճիտիէ	104-35	Ռուսիոյ բօլ	88-50
Մէթալիք	118-	Գաղղ. լիրա	87-50
Պղինձ	179-	Անգղ. »	110-
Թղթադրամ	177½	Գրիմից	51-20

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷԵԱՆ
ԶԱՒԱՆ ԵՒ ՓԱՌՆԱԿ Ա.

Գրեց Ծերունին Գաբրիէլ Պատկանեան

Ընթերցասէր ազգայինք, որ անշուշտ ազգային տաղանդաւոր հեղինակին «Անուշավանը» և այլ գործերը կը յիշեն, մեծ հաճութեամբ պիտի կարդան այս նոր գործը՝ որ դարձեալ մեր ազգային պատմութենէն առնուած է։

Կը ծախուի Ս. Ղ. և Եազմաճեան գրատունը Եէնի ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, և ուրիշ գրավաճառաց քով։

Գին 1 ֆր. 50 սանթիմ։

—

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԿԵՍԱՐԱՑ
ԳՈՐԾ ՍՈՒԼԵՅՄԱՆԻՍԻ
Թարգմանեաց Ե. Մ. Մ.

Հայ ժողովրդեան ընթերցասիրութիւնը գոհ ընելու մտօք՝ Մոթենաթարան ընդհանուր անուամբ հետզհետէ օգտակար և կրթական գործեր պիտի հրատարակենք։ Այս անգամ սկիզբ կընենք այս ձեռնարկութեան՝ Եվսեբիոսեան Կեսարացոյ պատմութիւնն ի լոյս ընծայելով Թարգմանօրէն, և աներկմիտ եմք որ Հայ հասարակութիւնը քաջ զգալով այս Մոթենաթարանին օգտակարութիւնը պիտի փութայ արդեամբ քաջալերել զմեզ որպէս զի սոյն ձեռնարկութեան մէջ յարատևենք։ Հրատարակիչ

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Ղ. և Եազմաճեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։

Գին 1 ֆրանք 25 սանթիմ.

—

ՎՈՍՓՈՐԻ ԱՆԳՂՆԵՐԸ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ 'Ի ԳԱՂ. ԼԵԶՈՒԷ
Աստուել Ա. Շաբաղեանեան

Արմաշու վանքէն հրատարակուած 130 երեսէ բաղկացեալ սրտաշարժ վէպ մ'է, որուն նի թը Ֆաթիհ Սուլթան Մեհմէտ Բ.ի օրով Տրապիզոնի յոյն կայսրութեան կործանման և կայսերական ընտանեաց եղերական վախճանին պատմութենէ առնուած է։

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եազմաճեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Դին մէկ ֆրանք։

—

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿՂԶԻ
ՕԴԱՊԱՐ ՆԱՒԱԲԵԿՆԵՐ

Ազգայնոցմէ խիստ լաւ ընդունելութիւն գտնող Աղեքսէի շէջանն ուրեան օրուան դէջ վէպին հեղինակ Ժիւլ Վէրնի մէկ ուրիշ հետաքրքրաշարժ և հրահանգիչ գործքն է, թարգմանեալ Մ. Մամուրեան էֆէնտիէ, որուն առաջին հատորը Իզմիրէն Պօլիս հասած ըլլալով, կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եազմաճեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Ամբողջ գործը երեք հատորէ կը բաղկանայ։ Դին 2 ֆր։

—

ՄԱՐԻՕՆ ՏԸԼՕՐՄԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆԱՆԸՆԸ
ԿԱՄ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԱՐԵԱՆԸ
ՀԵՂԻՆԱԿ
Լօյէն դը Մէրէ-ը
Թարգմանեց Գր. Զէլէնկէրեան

Սոյն հրահանգիչ վէպին հայերէն թարգմանութեան Բ. հատորը Պօլիս հասած ըլլալով, կը գտնուի Ս. Ղ. և Եազմաճեան գրատունը՝ Եէնի-ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Դին 2 ֆրանք։

Ամբողջ գործը չորս կամ հինգ հատորէ պիտի բաղկանայ։

—

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ՏԻԵԶԵՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Երուսաղիմայ Ս. Յակոբեանց ուխտէն մեծարգոյ Գ. Ս. Խապայեանի աշխատասիրած, և տեղւոյն վանական մամլէն նի լոյս եկած այս կարեւոր գործը՝ կծախուի մայրաքաղաքիս բոլոր գրավաճառաց խանութները։

—

ՀԱՄԱՌՕՏ
ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԴՊՐՈՑԱՑ ՀԱՄԱՐ ՀԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
Կաթոլիկոսաց, Յունաց, Հռովմայեցոց և Հայոց
ՄԱՍՆ Բ։
Յեղինեց Մ. Մամուրեան

Այս ընտիր և ամենակարևոր դասագրքին Բ. մասը, որ 40 երեսէ կը բաղկանայ, աւարտած և Պօլիս հասած ըլլալով կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եազմաճեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 2 ֆր. 50 սանթիմ։

—

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՄԱՐԲԻԶՈՒՀԻՆ

Սոյն գեղեցիկ վիպասանութեան, որ միայն երկու հատորէ կը բաղկանայ, երկրորդ հատորն ալ Իզմիրէն հասած ըլլալով, կը ծախուի Եէնի ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ, և Եազմաճեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով Գիւէ 2 ֆրանք։

—

ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՈՑ ԳԱԹԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՈՐՔ

Ի Մոլտո-վալաքիա, Հունգարիա և Լեհաստան

Յիշեալ այս կարեւոր երկասիրութիւնը՝ որ ամեն հայու ուշադրութեամբ ընթերցման արժանի է, կծախուի մայրաքաղաքիս գրավաճառաց խանութները, 3 հինգնոց թղթադրամի։

ԱՌ ԱՐԵԳԱԿՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Գ. Վ. Ծաղկի տունը յանձնարարուի բիւրաւոր ա՛յ կեցարարի դուռը գրեալ եւ դուռանեն բերել տարա։

ՄԵԾ ՏՈՒՆ ԴԵՂԱԴՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԴԵՂՕԷԻՑ
Վ. ԾԱՆՆԻ
Բերա Մեծ փողոց Աղաճամի թիւ 77
ԵՒ
Կ. Պօլիս Կամուրջի հրապարակը թիւ 1—2

Եւրոպիոյ առաջին գործարանաց հետ յարաբերութեամբ կապուած, և իւր դեղորէից ընտրութեամբն և գնոց չափաւորութեամբ հռչակուած։

Մակի մթերանոց անուանի Հ. Նէսթլէ քիմիագէտին շինած Ֆն լաֆրնէն, որոքիրիկ ոչ տղայոց, տկար կաղմ ունեցող և հիւանդութենէ ապաքինելոց միակ սննդարար ուտելիքն համայն Եւրոպիոյ մէջ ընդունուած և ամեն գըլխաւոր բժշկաց հաւանութիւնն ստացած։

Հոն կը գտնուի նաև.

Քո-ֆի (մատակի խմորեալ կաթ) որ մեծ համբաւ ունի Եւրոպիոյ մէջ և շատ կը փնտրուի։

Սէ-լէֆ-որ դը Քինին, զուտ և մաքուր, Բէլթիէ, Տիւպօսք, Ժօպոթ և Էվանս Լէղէ հարտար քիմիագէտներէն պատրաստուած։

Զէան է-ղ, զուտ, Քրիսթիանայի Բէթէր Մէլէրի գործարանէն ելած։

Եղերդէ (հինտիպա) խահուէ, Լուտվիկսպուրկի Հ. Ֆրանք գործարանէն ելած ստամոքսի ուժ տուող և ախորժակ բացող՝, որ հասարակ խահուէի հետ խառնելով՝ գինը մեծապէս կիջեցնէ՝ առանց համն ու հոտը փոխելու։

Արոմատիկան սաթոյց ամեն ժամու մէջ։

Տէ-ժէնի Ջոբ, մաղերու անվրիպելի ներկ։

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև ղղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Սրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբը սրտախառնութիւն, կուծութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կաղեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական դիրքը կզգենու։

ONGUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈԼՕՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալսամական յատկութեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (չիրիփէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բարտխման, մանաւանդ օդացաւ (եէլ) ըսուած հիւանդութեան։ Իւր կաղդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ի՛նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմադրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահէ-դափու Թաշ խանի կողմերը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տոքթոր Հոլլօուէ ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 555։

ՊԱՏՄԱՆՔ ՓՈՒՆՋԻ

1.—Փունջը ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի։

2.—Տարեկան բաժանորդագինն է միայն չորս արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ գաւառաց համար։

3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի։

4.—Տեղական ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճար է

5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ։ ծախողներու քով։

6.—Ծանուցման տողը 3 ղրուշ է մէկ անգամի համար։ Աւելի ածան կըլլայ աւելի անգամներու համար։

7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան, Կ. Պօլիս Ալաճա-Համամ Խալիլ խան միջին լարկ թիւ 19։

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՊՏԱԳՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ
Բիզա փաշա խան թիւ 3